

BIBLIOTEKA PEDAGOGICZNA W SKIERNIEWICACH

ul. Senatorska 12, 96-100 Skierniewice

tel./fax (46) 833-40-13, <http://bpsk.republika.pl>, e-mail bp_s@go2.pl

Skierniewice 18.02.2010

INNOWACJE PEDAGOGICZNE (zestawienie tematyczne w wyborze)

Książki:

1. EDUKACJA

EDUKACJA alternatywna : nowe teorie, modele badań i reformy : praca naukowa / red. Jacek Piekarski, Bogusław Śliwerski. - Kraków : Oficyna Wydawnicza IMPULS, 2000. - 555 s. : port., tab. ; 24 cm. - (Idee, Metody, Inspiracje) **Sygn.:** 63497

2. GRIBBLE DAVID

EDUKACJA w wolności : w poszukiwaniu idealnego systemu kształcenia / David Gribble ; tł. Zofia Grudzińska. - Kraków : Oficyna Wydawnicza IMPULS, 2005. - 355 s.: fot. ; 24 cm **Sygn.:** 67437

3. INNOWACJE

Innowacje pedagogiczne w edukacji muzycznej dzieci i młodzieży /red. nauk. Lidia Kataryńczuk-Mania ; Wyższa Szkoła Pedagogiczna im. Tadeusza Kotarbińskiego. Zielona Góra : Wydaw. WSP, 2000. -- 205 s. : il., nuty ;24 cm.

4. INNOWACJE

INNOWACJE w edukacji akademickiej : numer specjalny / red. Makary Krzysztof Stasiak. - Łódź : Wyższa Szkoła Humanistyczno-Ekonomiczna, 2002. - 192 s. ; 24 cm **Sygn.:** 66148 - 66149

5. INNOWACYJNA

INNOWACYJNA i eksperymentalna działalność szkół : materiały z Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej zorganizowanej przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Jagiellońskiego w dniach 7 i 8 czerwca 1990 r. / red. Stanisław Palka. - 1991. - 189 s. ; 24 cm. - (Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego, ISSN 0239-5436. Prace Pedagogiczne ; Z. 14) **Sygn.:** 50907

6. KOTARBA-KAŃCZUGOWSKA MARTA

Innowacje pedagogiczne w międzynarodowych raportach edukacyjnych /Marta Kotarba-Kańczugowska. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak" Teresa i Józef Śniecińscy, cop. 2009. -- 158 s. ;21 cm.

7. KUJAWIŃSKI JERZY

TWÓRCZOŚĆ metodyczna nauczyciela / Jerzy Kujawiński. - Poznań : Wydawnictwo Naukowe UAM, 2001. - 199 s. : rys., tab. ; 23 cm **Sygn.:** 64424

8. LESIAK-LASKA EUGENIA IWONA

UWARUNKOWANIA i efekty innowacji pedagogicznych nauczycieli klas początkowych / Eugenia Iwona Lesiak-Laska. - Rzeszów : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej, 1992. - 297, [1] s.: wykr. ; 24 cm **Sygn.:** 53020

9. PEDAGOGIKA

PEDAGOGIKA alternatywna : dylematy praktyki / red. Krystyna Baranowicz. - Kraków : Oficyna Wydawnicza IMPULS, 1995. - 490, [1] s. ; 24 cm. - (Idee, Metody, Inspiracje) **Sygn.:** 56388, 69038

10. PEDAGOGIKA

Pedagogika alternatywna :postulaty, projekty i kontynuacje.T. 2,Innowacje edukacyjne i reformy pedagogiczne /pod red. nauk. Bogusława Śliwerskiego. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. -- 420 s. : il. ;24 cm

11. PEDAGOGIKA

PEDAGOGIKA alternatywna : dylematy teorii / red. Bogusław Śliwerski. - (Idee, Metody, Inspiracje)

12. POMYKALSKI ANDRZEJ

INNOWACJE / Andrzej Pomykalski. - Wyd. 2 uzup.. - Łódź : Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, 2000. - 266 s.: il. ; 24 cm. - (Podręczniki Akademickie) **Sygn.:** 67357

13. POMYKALSKI ANDRZEJ

ZARZĄDZANIE innowacjami / Andrzej Pomykalski. - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2001. - 324 s. ; 24 cm. - (Podręczniki Akademickie) **Sygn.:** 69054

14. RADZIEWICZ JULIAN

EDUKACJA alternatywna : o innowacjach mikrosystemowych / Julian Radzewicz. - Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1992. - 173, [2] s. ; 21 cm. - (Biblioteka Postępu Pedagogicznego) **Sygn.:** 52191 - 52195

15. SCHULZ ROMAN

TWÓRCZOŚĆ pedagogiczna : elementy teorii i badań / Roman Schulz. - Warszawa : Instytut Badań Edukacyjnych, 1994. - 238, [5] s., [1] k. tabl. złoż.: wykry. ; 23 cm **Sygn.:** 58397

16. STUDIA

STUDIA Pedagogiczne Z. 31: Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna (12) : problemy innowacji w kształceniu i wychowaniu / red. Edmund Stucki. - 1996. - 258 s. : tab. ; 24 cm. - (Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Pedagogicznej w Bydgoszczy, ISSN 0239-0537) **Sygn.:** 58012

17. WÓJCICKI JERZY

ABC nauczyciela nowatora / Jerzy Wójcicki. - Kalisz : WOM, 1996. - 120 s. ; 21 cm **Sygn.:** 58302

18. WSPÓŁCZESNOŚĆ

WSPÓŁCZESNOŚĆ a kształcenie nauczycieli / red. Henryka Kwiatkowska, Tadeusz Lewowicki, Stanisław Dylak. - Warszawa : Instytut Technologii Eksploatacji : Wyższa Szkoła Pedagogiczna ZNP, 2000. - 363 s. ; 24 cm. **Sygn.:** 62534, 68625

19. ZANIEDBANE

ZANIEDBANE i zaniechane obszary edukacji w szkole / red. Małgorzata Suświłło. - Olsztyn : Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, 2006. - 543 s. : tab. ; 24 cm **Sygn.:** 69922

Artykuły z czasopism:

1. Bariery rozpoznawania innowacji pedagogicznych / Ewa Arciszewska. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2008, nr 10, s. 8-18
Aktywność twórcza nauczycieli. Nowatorstwo pedagogiczne.
2. Innowacje pedagogiczne w pracy nauczyciela przedmiotów techniczno-informatycznych / Marta Bałazak. - Summ. - Bibliogr. // Edukacja Ustawiczna Dorosłych. - 2009, [nr] 1, s. 63-67
Na nauczyciela jest nałożona potrzeba podjęcia działań odnoszących się do wielostronnego rozwoju ucznia wobec przemian cywilizacyjnych otaczającego go świata.
3. Innowacja pedagogiczna / Beata Tyszkowska // Biologia w Szkole. - 1998, nr 5, s.313
Edukacja ekologiczna.
4. Innowacje pedagogiczne - w wychowaniu fizycznym / Krystyna Rędzia // Wychowanie Fizyczne i Zdrowotne. - 2009, nr 2, s. 42-45
Bariery innowacji. Czynniki wpływające na podejmowanie "twórczości pedagogicznej". Wnioski z przeprowadzonej ankiety dla nauczycieli wychowania fizycznego ze szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych z Siedlec i okolic.
5. Innowacje w nauczaniu początkowym / Irena Żywno // Życie Szkoły. - 1998, nr 1, s.46-47
Edukacja środowiskowa z elementami wychowania morskiego i językiem angielskim.
6. Innowacyjność nauczycieli / Marek Kazimierowicz. - Bibliogr. // Nowa Szkoła. - 2008, nr 1, s. 4-8
Unowocześnienie metod i form pracy nauczyciela w procesie dydaktyczno-wychowawczym.
7. Jakie innowacje są wprowadzane przez szkoły? / J. Jung-Miklaszewska // Nowa Szkoła. - 1994, nr 2, s.73-76
8. Karta pracy innowacyjnej / Halina Pereniec // Lider. - 1998, nr 9, s.19
9. Kryteria oceny innowacji pedagogicznych / Roman Schulz // Kultura i Edukacja. - 1995, nr 1, s.31-40

10. Kryteria oceny innowacji pedagogicznych / Roman Schulz. - Summ. Zsfg. // Edukacja Dorosłych (Toruń). - 1994, nr 4, s. 21-30
11. Nauczyciel twórczy czy nowator? / Czesław Barański // Nowa Szkoła. - 1995, nr 4, s.16-18
Zdefiniowanie pojęć: twórczość, innowacja, nowatorstwo, postęp pedagogiczny.
12. Nowatorstwo pedagogiczne w teorii i praktyce / Ewa Morzyszek-Banaszczyk, Anna Iwicka-Okońska. - Bibliogr. // Przegląd Edukacyjny. - 2007, nr 3, s. 2-6
Innowacyjność jako cecha współczesnego człowieka. Innowacje pedagogiczne. Program własny nauczyciela. Procedura struktury dokumentu opisującej działalność innowacyjną. Nadzór dyrektora nad nowatorstwem pedagogicznym.
13. Pedagogiczne innowacje : problemy i doświadczenia ukraińskie / Swietłana Witwicka. - (Szkoła w świecie współczesnym). - Bibliogr. // Ruch Pedagogiczny. - 2009, nr 5/6, s. 87-91
Pojęcia "procesy innowacyjne", czy "innowatyka" weszły do pedagogiki ukraińskiej stosunkowo niedawno i są wynikiem rozszerzenia międzynarodowej współpracy w dziedzinie pedagogiki.
14. Przejaw twórczego niepokoju. [Cz. 1] / Marek Kazimierowicz // Przegląd Oświatowy. - 2008, nr 18, s. 5-6
Innowacje pedagogiczne w pracy nauczyciela. Doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela.
15. Przejaw twórczego niepokoju. [Cz.] 2 / Marek Kazimierowicz // Przegląd Oświatowy. - 2008, nr 19, s. 14-15
Innowacje pedagogiczne w pracy nauczyciela. Doskonalenie warsztatu pracy nauczyciela.
16. Twórcze poznawanie świata : (pomysł na program innowacyjny) / Grażyna Polasiak, Marzena Gałka-Frejowska // Wszystko dla Szkoły. - 2007, nr 9, s. 11-12
Program Klubu Twórczego Poznawania Świata "Szlakiem Alfreda Szklarskiego".
17. Warunki i zasady prowadzenia działalności innowacyjnej / Teresa Głuchowska // Życie Szkoły. - 1998, nr 8, s.475-477
18. Wykorzystanie gier problemowych w procesie kształcenia - innowacje pedagogiczne / Jolanta Maria Kępka // Życie Szkoły. - 1998, nr 6, s.349-357
Przykładowe zestawy gier problemowych. Konspekt zajęć z zastosowaniem metody sytuacyjnej dla klasy I.
19. Zestawienie bibliograficzne obejmujące wybrane pozycje dotyczące innowacji pedagogicznych we współczesnej szkole / Anna Klimaszewska // Nauczanie Początkowe : kształcenie zintegrowane. - R. 27, nr 2 (2003/2004), s. 98-105

Podstawa prawna:

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. nr 56 poz. 506).

Innowacje pedagogiczne

Działalność innowacyjną prowadzoną przez szkoły i placówki reguluje obecnie ***Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki*** (Dz. U. nr 56 poz. 506).

Warunkiem przeprowadzenia w placówce oświatowej innowacji jest zatwierdzenie tej innowacji przez radę pedagogiczną. Rada pedagogiczna zgodnie z § 4.3 cytowanego rozporządzenia MENiS podejmuje uchwałę w sprawie wprowadzenia innowacji wraz z opisem jej zasad oraz opinią rady szkoły (rady pedagogicznej) i zgodą autora lub zespołu autorskiego innowacji. Wymienione dokumenty dyrektor szkoły przekazuje kuratorowi oświaty i, co jest nowością – organowi prowadzącemu szkołę (do tej pory nie było takiego wymogu) w terminie do 31 marca roku poprzedzającego rok szkolny, w którym jest planowane rozpoczęcie innowacji.

Uwaga! Dodatkowe informacje

Do dokumentacji określonej w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 9 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. nr 56 poz. 506), która zgodnie § 4 ust. 3 musi zawierać:

- Pozytywną opinię rady szkoły (rady pedagogicznej),
- Uchwałę rady pedagogicznej,
- Opis innowacji,
- Zgodę autora(zespołu autorskiego) na prowadzenie innowacji,

należy dołączyć wypełnioną kartę innowacji pedagogicznej wraz z dyskietką.

Uwagi dotyczące wypełniania karty informacji:

- §1 pkt. 3 – można też wpisywać np. programowo-metodyczna lub organizacyjno-metodyczna,
- §4 ust. 2 pkt. 3 – wpisujemy w załączniku,
- Nazwa placówki w przypadku Zespołu Szkół np. Szkoła Podstawowa,
- Poziom edukacyjny i rodzaj zajęć edukacyjnych – wpisujemy np. kl. IV-VI (matematyka),
- Adresaci innowacji (sposób naboru) – wpisujemy np. uczniowie kl. (a, b) na zasadzie dobrowolności i powszechnej dostępności,
- §4 ust. 3. Uchwała rady pedagogicznej – wpisujemy np. Uchwała RP/w załączeniu /NR 3/07 z dnia ... w sprawie innowacji pedagogicznej „Tytuł innowacji” zgodnie z art. 41, ust. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty,
- §4 ust. 3 opis innowacji – wpisujemy w załączeniu.

W załączeniu:

- [**Karta informacyjna innowacji pedagogicznej**](#)
- [**Wzór uchwały RP w sprawie przyjęcia innowacji pedagogicznej**](#)

UCHWAŁA NR .....

Rady Pedagogicznej¹ .....

z dnia² .....

w sprawie³ .....

Na podstawie art. 41 ust 1 pkt 3 ustawy o systemie oświaty z dnia 01.09.1991 r. oraz § 4.3 Rozporządzenia MENiS z dnia 09.04.2002 r. w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki (Dz. U. nr 56 poz. 506)⁴ Rada Pedagogiczna uchwala, co następuje:

§ 1. Zatwierdza się realizację w cyklu⁵ ..... innowację⁶
.....
opracowaną przez⁷ ....., stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Działalność innowacyjna rozpocznie się z dniem ..... września⁸ .....
i będzie obejmować uczniów klasy ..... przez kolejne lata nauki,
aż do zakończenia innowacji z końcem roku szkolnego⁹ .....

§ 3. Innowacja dotycząca¹⁰ ..... będzie
prowadzone na zasadzie dobrowolności przez¹¹ .....

§ 4. Rekrutacja do klasy, w której planuje się innowację odbędzie się na zasadzie powszechnej dostępności.

§ 5. Uczniowie klasy biorącej udział w innowacji zachowują prawo do promocji po spełnieniu wymagań określonych w przepisach w sprawie oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów w odniesieniu do przedmiotów obowiązkowych określonych w ramowym planie nauczania liceum ogólnokształcącego lub innej szkoły (należy wymienić jakiej).

§ 6. Prowadzenie innowacji nie będzie naruszać uprawnień ucznia do bezpłatnej nauki, wychowania i opieki w zakresie ustalonym w ustawie, a także w zakresie uzyskania wiedzy i umiejętności koniecznych dla ukończenia liceum ogólnokształcącego lub złożenia egzaminu dojrzałości.

¹ Napisać, jakiej szkoły i w jakiej miejscowości, np.: „II Liceum Ogólnokształcącego im J. Śniadeckiego w Kielcach”.

² Dzień, miesiąc, rok, np.: „15 marca 2004 r.”.

³ Zapis określający rodzaj innowacji, czas jej trwania i klasę biorącą w niej udział, np.: „w sprawie realizacji innowacji z języka polskiego w klasie Ia w latach 2004 – 2008”.

⁴ Do uzupełnienia po ukazaniu się Dziennika Ustaw, w którym będzie opublikowane zarządzenie.

⁵ Podać dokładnie, np.: „4-letnim”, „2-letnim”.

⁶ Podać nazwę przedmiotu, np.: „języka polskiego”, „plastyki” itp.

⁷ Imię i nazwisko oraz status zawodowy autora innowacji, np.: „opracowanego przez Jana Kowalskiego, nauczyciela Liceum”.

⁸ Wymienić rok kalendarzowy.

⁹ Zob. objaśnienie 5.

¹⁰ Nazwa przedmiotu, np.: „języka polskiego”, „plastyki”.

¹¹ Imię i nazwisko oraz status zawodowy osoby prowadzącej innowację.

§ 7. Zobowiązuje się dyrektora Liceum do zapewnienia warunków organizacyjnych, kadrowych, materialnych oraz środków finansowych koniecznych do prawidłowej realizacji¹² .....

§ 8. Nauczyciel realizujący innowację¹³ jest obowiązany do przedstawiania Radzie Pedagogicznej corocznie w miesiącu czerwcu sprawozdanie z realizacji innowacji.

§ 9. Zobowiązuje się dyrektora Liceum do przekazania niniejszej uchwały wraz z innymi wymaganymi dokumentami Świętokrzyskiemu Kuratorowi Oświaty w Kielcach do końca marca¹⁴

§ 10. Uchwała wchodzi w życie z dniem powzięcia.

Przewodniczący Rady Pedagogicznej

---

¹² Zob. objaśnienia 5.

¹³ Zob. objaśnienia 5.

¹⁴ Podać rok kalendarzowy.

Karta informacyjna innowacji pedagogicznej

Podstawa prawna :

- Ustawa o systemie oświaty z 7.IX.1991 r. (t. j. Dz.U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)
- Rozporządzenie MEN z dn. 8 czerwca 2009 roku (Dz. U. Nr 89, poz. 730) w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników
- **Rozporządzenie MENiS z 9.IV.2002 r. (Dz.U. Nr 56/2002, poz.506) w sprawie warunków prowadzenia działalności innowacyjnej i eksperymentalnej przez publiczne szkoły i placówki ***

Tytuł innowacji	„
* §1 pkt 1 Typ innowacji	<i>Programowa, metodyczna czy organizacyjna ?</i>
Autorzy innowacji	1. .... 2. ....
* §4 ust. 2 pkt 3 : Pisemna zgoda autorów na prowadzenie innowacji	..... <i>(w przypadku gdy założenia innowacji nie były wcześniej opublikowane)</i>
Realizatorzy innowacji	• ..... • .....
Nazwa placówki	..... <i>(w przypadku Zespołu Szkół podać typ szkoły, w której będzie wprowadzana innowacja)</i>
Dyrektor placówki	.....
Poziom edukacyjny i rodzaj zajęć innowacyjnych	....
Adresaci innowacji (sposób naboru)	.....
Forma zajęć innowacyjnych	<i>Obowiązkowe czy nie ? - Jeżeli na dodatkowej godzinie, to potrzebna pisemna zgoda Organu Prowadzącego:</i> .....
Termin realizacji	<i>Lata szk.</i> .....
* §4 ust. 3 : Opiniodawcy	• <i>Rada szkoły (placówki)</i> ..... • <i>Inni (np. doradca metodyczny)</i> .....
* §4 ust. 3 : Uchwała rady pedagogicznej	<i>Uchwała RP</i> ..... <i>Nr</i> ..... <i>z dnia</i> ..... <i>w sprawie wprowadzenia innowacji pedagogicznej</i> .....
* §4 ust. 3 : Opis zasad innowacji	<i>Załączono</i> ..... <i>(jeżeli program edukacyjny, to zgodnie z zasadami tworzenia programów edukacyjnych wg w/w podstawy prawnej)</i>
UWAGI :	→ <i>Przed ponownym wdrożeniem innowacji (oraz po pilotażowym wdrożeniu) wskazana jest ewaluacja poprzedniej edycji w celu wykazania zasadności kontynuacji</i>
Najczęściej wydawane zalecenia : <i>(dla dyrektora placówki)</i>	→ <i>Załączyć opinię Rady Przedszkola , Szkoły, Placówki ... (jeżeli nie ma rady przedszkola jej kompetencje zgodnie z Ustawą o systemie oświaty przejmują rada pedagogiczna)</i> → <i>Załączyć oryginalną uchwałę RP w sprawie wprowadzenia innowacji</i> → <i>Określić sposób naboru uczniów do grupy innowacyjnej</i> → <i>Załączyć pisemną zgodę autorów na prowadzenie innowacji</i>

